

riietes naine? Nii väga ebakohane see siiski ei tundu. Händeli-aegses ooperiesteetikas polnud oluline primitiivne naturalism, vaid ülimalt kõrgetasemeline laul toredates kostüümides kaunite dekoratsioonide taustal.

Händeli eluloost

- 1685 23. veebruaril sündis Halles habemeajaja-kirurgi Georg Händeli perekonnas poeg Georg Friedrich
(samal aastal sündisid Johann Sebastian Bach ja Domenico Scarlatti)
- 1694 alustas muusikaõpinguid helilooja ja organisti Friedrich Wilhelm Zachowi (1663—1712?) juures Weissenfelsis
- 1695 esimesed teosed — sonaadid puhkpillidele
- 1697 isa surm
- 1702 astus Halle Ülikooli õigusteaduskonda, töötades kirikuorganistina ja muusikaõpetajana
- 1703 sõitis Hamburgi, töötas ooperiteatri orkestris
- 1705 esimesed ooperid «Almira» ja «Nero»
- 1706 esimene Firenze-reis
- 1707 Händeli esimese itaalia-ooperi «Rodrigo» lavastus Firenzes, sõit Veneziasse
- 1708—1709 reisid Napolisse, Veneziasse ja Rooma
- 1710 esimene reis Inglismaale
- 1711 Esimene ooper Inglismaal («Rinaldo»)
- 1720 Händel määrati Londoni Kuningliku Muusikaakadeemia direktoriks
- 1726 astus Inglise kodakondsusesse ja nimetati Kuningliku Kapelli heliloojaks
- 1729 määrati taasloodud Kuningliku Muusikaakadeemia direktoriks; Itaalia-reis
- 1730 ema surm

- 1733 Händeli loomingu festival Oxfordis
- 1737 Händeli poolt juhatatud ooperiteatri krahh, heliloojat tabas depressioon ja raske haigus
- 1741—1742 reis Iirimaaale, «Messiase» esiettekanne Dublinis
- 1747 «Judas Maccabeus» Stuartite üle saavutatud võidu auks, Händelist saab rahvuskangelane
- 1750 J. S. Bachi surm
- 1751 viimane reis (Hollandisse ja Saksamaale)
- 1752 ebaõnnestunud silmaoperatsioon, täielik pimedaksjäämine
- 1757 D. Scarlatti surm
- 1759 6. aprillil viimane avalik esinemine Covent-Gardenis, 11. aprillil viimne täiendus testamendis — saada maetud Westminsterisse. G. F. Händel suri **14. aprillil 1759. a.**

Händeli ooperid

- Der in Krohnen erlangte Glückswchsel, oder ALMIRA, die Königin von Castilien 1705 Hamburg
(Kuningliku saatuse heitlikkus ehk Almira, Kastiiilia kuninganna)
Libreto — Friedrich Feustking
- Die durch Blut und Mord erlangte Liebe, oder NERO 1705 Hamburg
(Läbi vere ja surma võidetud armastus ehk NERO)
Libreto — F. Feustking

Händeli hauamonument Westminsteris
Надгробный памятник Генделю в Вестминстере

Händeli ausammas tema sünnilinnas
(1859; autor H. Heidel)

Памятник Генделю в Халле (1859; автор Г. Гайдель)

Der beglückte FLORINDO
(Önnelik Florindo)	1706 ?* 1708
Hamburg
Die verwandelte DAPHNE
(Moondatud Daphne)	(pole säilinud)
Libretod — Hinrich Hinsch	
RODRIGO	1707 Firenze
Libreto autor teadmata	
AGRIPPINA	1709 Venezia
Libreto — Vincenzo Grimani	
RINALDO	(1. red.) 1711
Libreto —	London
Aaron Hill / Giacomo Rossi	(2. red.) 1731
	London
IL PASTOR FIDO	(1. red.) 1712
(Ustav karjane)	London
Libreto — G. Rossi (Battista	(2. red.) 1734
Guarini pastoraali järgi)	London
	(3. red.) 1734
	London
TESEO (Theseus)	1712 ? 1713
Libreto —	London
Nicolo Francesco Haym	
SILLA (Sulla)	1713 ? 1714
Libreto — G. Rossi	Burlington
AMADIGI DI GAULA (Amadis)	1715 London
Libreto — G. Rossi või	(kõik ülejäänud
N. F. Haym	operid esietendusid
	Londonis)
RADAMISTO	1720
Libreto — N. F. Haym	(mitu redaktsiooni)
MUZIO SCEVOLA	1721
(Mucius Scaevola)	(ainult 1. vaatus)
Libreto — Antonio Paolo Rolli	

* Küsimärk tähistab andmete lahkuminekuid erinevates allikates.

FLORIDANTE Libreto — A. P. Rolli	1721	SIROE, Re di Persia (Kyros, Pärsia kuningas) Libreto — N. F. Haym (Pietro Metastasio järgi)	1728
OTTONE, Re di Germania (Otto, Saksamaa kuningas) Libreto — N. F. Haym	1722 ? 1723	TOLOMEO, Re di Egitto (Ptolemaios, Egiptuse kuningas) Libreto — N. F. Haym	1728
FLAVIO (Flavius) Libreto — N. F. Haym	1723	LOTARIO (Lothar/ius) Libreto — G. Rossi ? (Antonio Salvi järgi)	1729
GIULIO CESARE in Egitto (Julius Caesar Egiptuses) Libreto — N. F. Haym	1724	PARTENOPE (Parthenope) Libreto — Silvio Stampiglia järgi	1730
TAMERLANO (Tamerlan) Libreto — N. F. Haym	1724	PORO, Re dell' Indie (Poros, India kuningas) Libreto — G. Rossi ? (P. Metastasio järgi)	1731
RODELINDA, Regina de' Langobardi (Rodelinda, Lombardia kuninganna) Libreto — N. F. Haym	1725	EZIO (Aetius) Libreto — S. Humphrey ? (P. Metastasio järgi)	1732
SCIPIONE (Scipio) Libreto — A. P. Rolli	1726	? FERNANDO, Re di Castiglia? Libreto — Matteo Norris	1732 ?
ALESSANDRO (Alexander) Libreto — A. P. Rolli ja Samuel Humphrey? (Pietro Metastasio järgi)	1726	SOSARME, Re di Media (Sosarme, Meedia kuningas) Libreto — A. P. Rolli ? (A. Sal- vi järgi)	1732 ? 1733
ADMETO, Re di Tessaglia (Admetos, Tessaalia kuningas) Libreto — N. F. Haym või A. P. Rolli (A. Aureli järgi)	1727	ORLANDO (Roland) Libreto — G. Braccioli ? Carlo Sigismondo Capeci (L. Ariosto järgi)	1732 ? 1733
RICCARDO PRIMO, Re d'Inghilterra (Richard I, Inglismaa kuningas) Libreto — A. P. Rolli	1727	ARIANNA in Creta (Ariadne Kreetal) Libreto — Pietro Pariati järgi	1734

ARIODANTE	1735
Libreto — A. Salvi ja L. Ariosto järgi	
ALCINA	1735
Libreto — ? (L. Ariosto järgi)	
ATALANTA (Atalante)	1736
Libreto — Belisario Valeriani järgi	
ARMINIO (Arminius)	1737
Libreto — A. Salvi järgi	
GIUSTINO	1737
Libreto — Nicolo Beregani järgi	
BERENICE, Regina d'Egitto (Berenike, Egiptuse kuninganna)	1737
Libreto — A. Salvi järgi	
FARAMONDO	1738
Libreto — Johann Jakob Heidegger ? (Apostolo Zeno ? järgi)	
SERSE (Xerxes)	1738
Libreto — Silvano Stampiglia (N. Minato järgi)	
IMENEO (Hymenaios ?)	1740
Libreto — S. Stampiglia ? järgi	
DEIDAMIA	1741
Libreto — A. P. Rolli	

Kristjan Raud. Nõid pörsastega. Pliiats. 1937.

Кристьян Рауд. Вѣдма и поросята. Карандаш. 1937.

Homeros «Odüsseia» 210
Katkend kümnendast
laulust.
Tõlge: dr. A. Annist
Tallinn, 1963

215

Varsti nad märkasid ees orus metsises, varjatud paigas,
Kirke lossi, mis kõik kivist kanditud kaunisti välja.
Kuid koja kerkiva ümber seal valvasid mäelõvid, hundid —
kõik võlujoogiga need oli Kirke moondanud meestest!
Keegi kiskjaist neist tulijaile ei kallale sööstnud,
vaid ligi astusid neile nad ning saba liputid lahkelt.
Nii nagu head peremeest, pidulauast kes tulnud on, koerad
piiravad lipitsevalt, temalt maiusi oodates uusi,
nõnda mu kaaslaste ümber ka nüüd saba liputid hundid
ning lõvid küünekad, hirmsad. Ja jäid mehed vaatama kartes.

220

Nii kenalokise Kirke nad ukse ees seisid ja kuulsid,
kuis jumalanna seal sees oma toas imekaunisti laulis.
Käies kangaspuu ees, kulumatut ta valmistas kangast
kaunist, pehmet ja peent, nagu oskavad vaid jumalannad.

225

Ütles teistele seal Poleites, paljude pealik,
kes oli kaaslaste seas lähim kõigist ta mulle ja kallim:
«Laulab, mu sõbrad, siin keegi vist kangaspuu ääres — nii kaunist
ning kõlavalt, et kaigub sest loss kõik. Kas jumalanna
või inimene see on? Kohe kutsume välja ta, hüüdes!»

230

Ütles. Ja hõikasin kõik, et nii teda kutsuda õue.
Välja astuski Kirke jo nüüd, avas läikiva ukse,
kutsudes kambrisse neid. Paha aimamata nad läksid.
Ainult Eurylochos jäi õuele, peljates pettust.

235

Kambrisse Kirke nad viis, nõjatoolele istuma seadis,
juustu ja kollakat mett segas ning ka veel jahvatud otri
pramnia veiniga ning valas peekrisse sekka siis rohtu
nõidusvõimulist, et unuks täiesti neil kodu kallis.

240

Siis seda pakkus ta neile. Ja jõid nemad. Ent kohe Kirke
lõi võlukepiga neid ning siis sealauta nad sulges.
Harjased said nad ja sea pea, rõhkiva hääle; ka muu kõik
neil kuju sai seataoliseks; meel püsis endine ainult.
Nõndap sulgu nad jäid, ise nuttes. Ja sinna nüüd Kirke
tõi neile tõhvasid toiduks ja pöögi ja kontpuie marju —
kõike, mis ikka ju sead, poris-pöörlejad, meelsasti söövad.